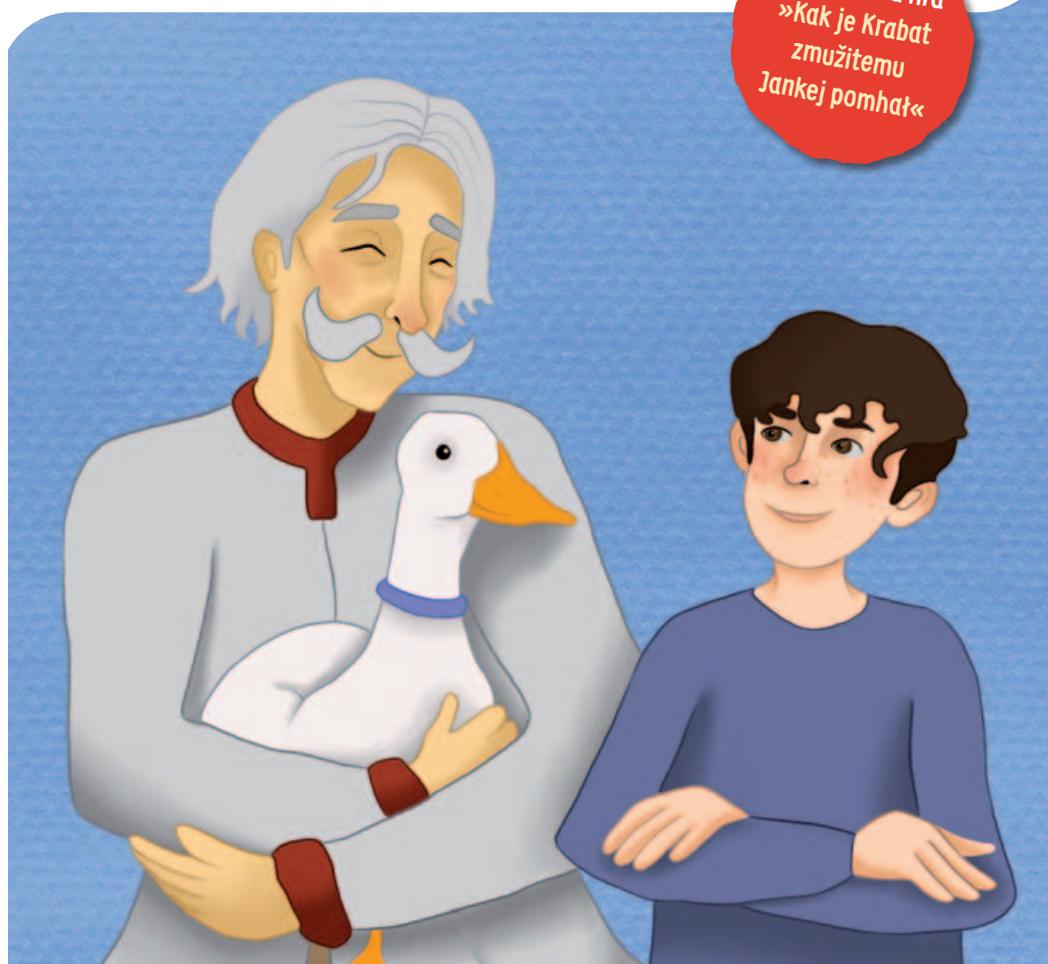

Lutki

Dziwadłowa hra
»Kak je Krabat
zmužitemu
Jankej pomhať«

za kublarki a kublarjow

2021 | 4

KAK JE KRABAT ZMUŽITEMU JANKEJ POMHAŁ

awtorka: Jěwa-Marja Čornakec

Džiwadłowa hra za 8–15 dźeči
hodži so za wjetšu rumnosć w pěstowarnjach, w šuli abo za jesičo

hraja:

- Jank
- Krabat (*w bělým płašću /kejpje/*)
- Čorny mlynk/liška (*w čornym /čerwjenym płaścu /kejpje/*)
- mać
- psyk
- husyca
- husy/rapaki (*z bělymi /čornymi rubiškami na hłowje*)

rekwizity:

- placawka
- stólc, kiž je z płachtu zakryty, jako lišča jama
- tři stólcys porno sebi jako klětka
- hromadka kamuškow
- žołyty kamušk

Jank sedži (na stólcu) a hlada na husy, kiž sedža hromadže wosrjedź stwy. Naraz so dwě huseći wótře gigotajo wadźitej a so mjez sobu z »křidłomaj« (rukomaj) placatej. Jank wozmje placawku za muchi a placnje z njej złaha na »křidle« (ruce) so wadźaceju. Nětko je zaso měr. Jankej so wostudži. Tuž liči husy.

Jank: Jedyn, dwaj, tři, štyri, pjeć, šesć, sydom.
(za tym, kelko husow, telko dźeči na jesiču je)

Husyca příndže k njemu, so jemu přituli a wón ju pohaca.

Jank: Och, mi je tak wostudło. Póńdu chwilku k rěčce. Chcu sej z kamuškami pohrajkać.

husyca: Dži nož. Ja kedźbuju na tamne husy. Jeli so zaso wadža, či to praju.

Jank stanje a dže do rózka stwy, hdžež je hromadka kamuškow. Z nimi sej hrajka.

Jank: Tajki rjany žołytki kamušk - wupada kaž złotak!

Lědma, zo je sej Jank kamušk do zaka tyknył, přichwata liška. Wše husy wótře gigotajo do wšeh rózkow rozćekaja. Liška honi husycu, doniž ju njedosahne a so na nju njewali. Wobjima ju kruće a wleče ju do lěsa. Liška zalěze pod stólc kaž do »liščeje jamy« a čehnje zranjenu husycu za sobu. Jank bě drje gigot husow słysał, ale mysleše sej, zo so husy zaso wadža. Jako so skónčne wobroći, je přepozdže. Jank běži spěšnje k husam. Wone rozhorjene tam a sem běhaja.

husy: (zhromadnje) Giga gaga gigaga,
liška huso hrabnyła.

Jank liči husy ...

Jank: Jedyn, dwaj, trī, štyri, pjeć, šesć.

Stróži so, spěšnje liči je hišće raz.

Jank: Jedyn, dwaj, trī, štyri, pjeć, šesć. (woła wótře) Ow jej, husyca faluje! Ach, ta wboha! Što mam jenož činić?

Jako bě Jank žałoścí počać, příndže Krabat ze swojim psom Awgustom.

Krabat: Ale Janko, čehodla tak wótře płakaš?

Jank: Ach, liška je našu husycu pokradnyła! Mać budže na mnje swarjeć. A wše tamne husy su mi rozćekali.

Krabat: Změruj so, luby Janko. Pomham či. (k psej) Awgusto, chětř, hoń wše husy sem!

Pos Awgust zašćowknje přihłosujo. Skoči k husam a honi je wšě zaso hromadže. Wone hnydom na njeho słuchaja. Potom rejuja so za ruku džeržo wokoło Janka a Krabata a spěwaja.

husy: (zhromadnje) Giga gaga gigaga,
liška je so zminyla.

Jank so džiwa.

Jank: Kak to, zo móže twój psyk Awgust husy pasć?

Krabat: Ale Janko, ty tola wěš, zo sym dušny serbski kuzlar Krabat.

Jank: Móžu sej prošu twojego psa hač do wječora wupožičić?
Wón ma naše husy pasć! Chcu lišču jamu pytać. Snadž je
naša husyca hišće žiwa.

Krabat: Prošu jara! Čakam tu na tebje a twoju husycu. Wjele
wuspěcha!

Jank běha tam a sem, pytajo za slědami husycy. Skónčne namaka zachod do »liščeje jamy«. Zalěze pod stôlc. Mjeztym započinaja husy pod komandom šćowkaceho psa Awgusta po stwě pochodować kaž wojacy. Krabat so směje. Skónčne lehnje so do rózka a sej wusnje. Tež husy so hromadže z psom zesydaja. Na to wulěze Jank pod stôlcom zaso won a łazy hišće někotre kročelesdale poštyrjoch. Skónčne stanje a so zruna. Džiwa so.

Jank: Džiwnje, naraz je podzemská chódba do liščeje jamy tajka wulka. Rjenje, zo móžu zrunany dale běžeć.

Tu zasłyši styskny gigot husycy a pospěši swoje kročeles. Wostanje wustróżany stejo, jako w »jamje« husycu w pazorach Čorneho mlynka (wón je mjeztym čerwjeny płašč liški z čornym wuměni) widži, kiž chce husycu zadajić.

Jank: (wótře) Pušć našu husycu!

Čorny mlynk so stróži a pušći husycu, kiž hnydom k Jankej běži.

Čorny mlynk: Štó ha ty sy?

Jank: Sym Jank z Jitka. Husyca słuša našej maćeri a mi.

Čorny mlynk: (so směje) Ty pak sy zmužity. Njewěš da, zo sym kuzlar z Čorneho młyna?

Jank: Nětko to wěm. Sym žno wo tebi slyšał, wot Krabata.

Čorny mlynk: (lestnje) Krabata? Chceš tež ty kaž Krabat kuzlać nawuknyć?

Jank: (zwjeseleny) Rady! Potom njebudže naša swójba ženje wjac hlodna a ja njetrjebam hižo husy pasć.

Čorny mlynk: Tak pój ze mnu do Čorneho młyna. Nawuču će kuzlać.

husyca: Gagaga, njewěr čornemu kuzlarjej! Wón chce tebje ...

Čorny mlynk: (placnje hněvnje za njej) Džerž swój pysk! Čeplske gigotanje!

W samsnym wokomiku husycia womjelknje. Wón bě huso (k mječenju) zakuzlať. Huso hubu wočinja, ale njemóže ničo wjac gigotać. Zrudnje nětko swoju hłowu wěša.

Jank: Njebudź zrudna, luba husycia. Hdyž zamóžu kuzlać, či zaso twoje gigotanje wróćo skuzłam.

Jank a husycia běžitaj za Čornym mlynkom tři króć w kole. W róžku steja tři stólcy porno sebi. Čorny mlynk wozmje srjedzny stólc won a storči Janka mjez tamnej stólcaj do róžka. Potom staji třeći stólc zaso na swoje stare městno. Jank sedži nětko w klětce.

Čorny mlynk: (wošćéra so) Luby Janko, z kuzlanjom ničo njebudže. Njejsym tola klepnjeny! Jedyn Krabat mi dosaha!

Jank płaka a woła wótře za Krabatom.

Jank: Krabato, prošu pomhaj mi!

W samsnym wokomiku wujědże Krabat wustróżany ze spara.

Krabat: Sym wo Janku soni! Dyrbju jemu pomhać!

W samsnym wokomiku příndže mać Janka, zo by za nim a husami pohladała.

mać: Hdźe je Jank? Wón by tola dawno z husami doma być dyrbjał!

Krabat: Čorny młynk je Janka popadnył. Dyrbimoj jemu pomhać!

mać: Ow jej, w Čornym młynje? Što nětk?

Krabat: Polećimoj k Čornemu młynkej. Tu, džerž so kruće mojeho běleho płašča!

Mać přimnje za Krabatowym płašćom a hižo »lećitaj« wobaj do mlyna. Při tym bězitaj zhromadnje tři koła w rumnosći. Potom »prizemitaj«.

Krabat: Tam zady je Čorny młyn. Ja wostanu tu a čakam na tebje a Janka.

mać: Što, ty nochceš ze mnu přiníć?

Krabat: W Čornym młynje njemóžu hižo kuzłać. Jenož ty jako mać móžeš sej wot złego kuzlarja swojego syna wužadać. Njeboj so!

Mać běži do směra, hdźež steji Čorny młynk.

Čorny młynk: Što chceš?

mać: Čorny młynko, wróć mi mojego syna!

Čorny młynk: (so šćéri) Na derje, tak mi praj, kotry z tych čornych rapakow je twój syn. Jeli pak wopačnego woliš, wostanje Jank wěčnje pola mnje w młynje.

Sydom rapakow drypota dosrjedź rumnosće a so tam do rynka zestupa. Mać chodži bjezradna mjez rapakami, kiž wótře napřemo krakaja. Njewě, kotry je jeje syn. Naraz praji jedyn z rapakow »giga, gaga, gigaga«. Mać pokaza hnydom

na tutoho rapaka. Mlynk zarjeji wótře a wony rapak sčehnje sej čorne rubiško z hłowy. Před njej steji Jank. Kuzłar dowoli Jankej woteńć, mjeztym zo wón tamnych šesć rapakov spěšnje do róžka zestorka. Potom so kuzłar zesła- bjeny zwjeze. Mać a Jank pak chwatataj ke Krabatej a husycu za nimaj. Potom přimnjetaj mać a Jank wot kózdeho boka džél Krabatoweho płašča a wón z nimaj »wotleći«, znowa tři koła běžo. Husycu »leći« jachlo za nimi. Doma na łuce »prizemja«, husycu wujachlena kusk pozdžišo. Wona dže k tamnym husam do róžka, kiž běchu do toho hišče rapaki byli.

Jank: Krabato, wutrobny džak, zo sy mje wuswobodží!

mać: Haj, bjez tebje njebych wědžała, hdże měla Janka pytać.

husycu: Janko, chcych če tola před kuzlarjom warnować, gagaga.

Jank: Ja wěm.

Wón wučehnje z kapsy žoły kamušk a poda jón Krabatej. Tón tyknje sej jón sam do kapsy.

Jank: Chcych tola tak rady kuzlać nawuknyć. Potom bych sej z tutoho kamuška złotak nakuzłał. Mać by sej z nim dalše husy kupiła.

mać: (směje so) Haj, husy, ale hišće lěpje kruwu za mloko.

Jank: A psa, kiž by město mje husy pastl.

Jako mać a Jank dopowědataj, wučehnje Krabat z kapsy złotak a poda jón Jankej.

Krabat: (wjesele) Tu maš złotak! Sčíntaj tak, kaž staj sej to přede-wzałoj.

Na to Krabat ze swojim psom woteńdže. Mać a Jank pak so wjeselitaj a wokoło njeju rejuja husy.

husy: Giga gaga gigaga,
derje skónči stawizna!

Bajki a powěsće za jemišćo

wudawačel:
Domowina –
Rěčny centrum WITAJ
2012 • 48 str. • darmotne
skaz. čo.: P-0/213/12
dostanjeće
přez RCW

za džěći
w pěstowarskej
a zakladnošulskej
starobje

Zešiwick wobsahuje 20 sceniskich hrow z bajkami, powěscimi a druhimi stawizničkam. Někotre z nich podawaja so w jednorišej, druhe w naročnišej formje.

Rozdžěle wustupuja tež w ličbje hrájerjow, w dołhosći hrow, w rěčnym niwowje a we wobjimje. Hač džělače ze serbskimi džěćimi abo serbsce wuknjacymi – zawěsće namakaće hru, kotaž jich rěčnym zamóžnosćam wotpowěduje.

WITAJ

Rěčny centrum
Sprachzentrum
Language Centre

LUTKI – 20. lětník
cylikowne zhotowjenje:
Domowina – Zwjazk Łužiskich
Serbow z. t., Rěčny centrum WITAJ
redaktorka:
Weronika Butendeichowa
Rěčny centrum WITAJ
Póstowe naměsto 2,
02625 Budyšin

telefon: (0 35 91) 55 04 00
e-mail:
sekretariat@witaj.domowina.de
ilustracije:
Friederike Vollhardt
fota: RCW (zadnja wobalka)